

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	9Cdo/264/2020
Identifikačné číslo spisu:	7617214124
Dátum vydania rozhodnutia:	24.10.2022
Meno a priezvisko:	JUDr. Marián Sluk
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2022:7617214124.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu DPS financial consulting, s. r. o., so sídlom v Trnave, Tamaškovičova 17/2742, IČO: 46 713 930, zastúpeného advokátskou kanceláriou PETKOV & Co s. r. o., so sídlom v Bratislave, Šoltésovej 14, IČO: 50 430 742, proti žalovaným Vlastníkom bytov a nebytových priestorov v bytovom dome so súp. č. XXXX, nachádzajúcom sa v okrese N. J. I., k. ú. N. J. I. zapísanom na LV č. XXXX, zastúpeným Bytovým družstvom Spišská Nová Ves, so sídlom v Spišskej Novej Vsi, Kamenárska 5, IČO: 00 174 505, o zaplatenie 27.000,- eur s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Spišská Nová Ves pod sp. zn. 8C/50/2017, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 8. októbra 2019 sp. zn. 5Co/150/2019, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Košiciach z 8. októbra 2019 sp. zn. 5Co/150/2019 z r u š u j e a vec vracia Krajskému súdu v Košiciach na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Spišská Nová Ves (ďalej len „prvoinštančný súd“ alebo „súd prvej inštancie“) rozsudkom zo 14. januára 2019 č. k. 8C/50/2017-128 zamietol žalobu a rozhodol, že žalovaný má nárok na náhradu trov konania proti žalobcovi v rozsahu 100 %, o ktorom bude rozhodnuté samostatným uznesením po právoplatnosti rozsudku.

1.1. V odôvodnení rozsudku súd prvej inštancie rozviedol svoje úvahy takto: „19. Súd vykonal dokazovanie a mal preukázané, že žalovaný realizoval výkon záložného práva formou dobrovoľnej dražby v zmysle zák. č. 527/2002 Z. z. o dobrovoľných dražbách, s čím právny predchodca žalobcu vyjadril dňa 20.6.2014 písomný súhlas.

20. Žalobca tvrdil, že jeho právny predchodca poskytol dlžníkovi úver a jeho záväzok bol zabezpečený záložným právom v jeho prospech. K zápisu záložného práva žalobcu k predmetu zálohu došlo dňa 26.9.2008 pod zn. V - 2123/2008. Z dôvodu porušenia zmluvných povinností dlžníkom vznikol mu dlh vo výške cca 55.479,53 eur.

21. Zmluva o zriadení záložného práva k nehnuteľnosti reg. č. 001/121444/08 - 001/000 zo dňa 14.7.2008 bola teda uzavretá za účelom zabezpečenia pohľadávky pôvodného veriteľa VÚB, a.s. ktorá vznikla zo Zmluvy o financovaní bývania medzi VÚB, a.s. a I. S..

22. Žalovaný je taktiež záložným veriteľom, ktorého záložné právo vzniklo zo zákona podľa § 15 zákona

č. 182/1993 o vlastníctve bytov a nebytových priestorov a to v prospech vlastníkov bytov a nebytových priestorov bytového domu č. súp. XXXX na ul. Š. J. XX až XX v N. J. I., pod č. V 1448/04 - 1836/2004. Žalovaný voči dlžníkovi eviduje pohľadávku z dôvodu neuhrádzania platieb za byt.

23. Zákonné záložné právo k bytu predstavuje osobitný druh záložného práva, ktoré vzniká priamo zo zákona a zabezpečuje všetky pohľadávky, teda i tie ktoré vzniknú v budúcnosti. Na každom zálohu môže vzniknúť viacero záložných práv a pri ich uspokojení sa vychádza zo zásady "prior tempore potior iure - časovo skorší právne silnejší" vyjadrenej explicitne v § 151k ods. 1 OZ, podľa ktorej je rozhodujúce poradie registrácie v osobitnom registri (katastri nehnuteľností) a to od najstaršej registrácie tzn. v predmetnej veci od okamihu zápisu v katastri nehnuteľnosti.

24. Zápis zákonného záložného práva v katastri nehnuteľností má deklaratórny charakter a každý ďalší záložný veriteľ je na základe zápisu uzročený s tým, že i keby jeho záložné právo bolo zapísané na liste vlastníctva ako prvé v poradí, vzhľadom na záložné právo vznikajúce priamo zo zákona podľa § 15 ods. 1 Zák. č. 182/1993 Z. z. o vlastníctve bytov, má právo prednosti zákonné záložné právo v prospech ostatných vlastníkov bytov a nebytových priestorov v bytovom dome. Hlavným predpokladom pre naplnenie podstaty inštitútu zákonného záložného práva je existencia konkrétnej pohľadávky spoločenstva vlastníkov voči inému vlastníkovi bytu - neplatičovi (dlžníkovi), ktorá v čase realizácie záložného práva, musí existovať.

25. Súd mal preukázať, že zákonné záložné právo žalovaného v zmysle ustanovenia § 15 zák. č. 182/1993 Z. z. k bytovému domu č. súp. XXXX na ul. Š. J. XX až XX v N. J. I., pod č. V 1448/04-1836/2004, bolo zriadené a zaregistrované skôr (ešte v roku 2004) teda pred záložným právom žalobcu. Časová postupnosť registrácie záložných práv na predmete zálohu je zrejmá zo zápisov na LV č. XXXX v kat. území N. J. I. (na č.l. 55 - 56).

26. Žalobca teda v konaní nepreukázal, že by mu v dôsledku protiprávneho konania žalovaného - porušenia jeho práva na prednostné uspokojenie dlhu zo zálohu zabezpečeného zmluvou o zriadení záložného práva - vznikla škoda zodpovedajúca sume 27.000,- eur, teda cene dosiahnutej vydražením zálohu. Žalovaný je totiž prednostným záložným veriteľom k predmetu zálohu a z jeho prednostného postavenia mu vyplýva zákonné oprávnenie, aby realizoval výkon záložného práva, ktoré zabezpečuje jeho pohľadávku. Prvoradá je totiž práve ochrana jednotlivých vlastníkov bytov a nebytových priestorov, ktorí sú v tejto situácii v postavení záložných veriteľov.

27. Súd konštatuje, že žalobca nepreukázal splnenie predpokladov zodpovednosti za škody a to nie len porušenie právnej povinnosti zo strany žalovaného, ale ani existenciu príčinnej súvislosti medzi protiprávnym úkonom škodcu a vzniknutou škodou (rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Cdo 130/2010 zo dňa 28.10.2010). Keďže podmienky vzniku zodpovednosti za škodu podľa § 420 ods. 1 Občianskeho zákonníka i podľa § 33 ods. 3 zákona č. 527/2002 Z.z. sú stanovené kumulatívne a v prípade nesplnenia čo i len jednej z nich nie je daná táto zodpovednosť.

28. Súd nemohol nechať bez povšimnutia ani skutočnosť, že právny predchodca žalobcu v článku IV. bodu 1 Zmluvy o zriadení záložného práva k nehnuteľnosti reg. č. XXX/XXXXXX/XX - XXX/XXX zo dňa 14.7.2008, teda už pri uzatváraní záložnej zmluvy, akceptoval LV č. XXXX z ktorého vyplývalo, že na zálohu viazne v prospech všetkých vlastníkov bytov v bytovom dome zo zákona záložné právo. Bol to žalovaný, nie žalobca kto podal návrh na realizáciu dobrovoľnej dražby a urobil tak so súhlasom právneho predchodcu žalobcu. Tento po celú dobu (od 26.9.2008 do 25.7.2017) jeho prednostné postavenie záložného veriteľa nenamietal, nenapadol neplatnosť dobrovoľnej dražby a úhrady sumy 27.000,- eur sa súdnou cestou domáhal nie len od žalovaného ale aj od dražobnej spoločnosti, ktorá mu tiež mala spôsobiť svojim konaním škodu. Žalobca sa sumy 27.000,- eur od žalovaného domáha napriek tomu, že má vedomosť o tom, že žalovanému bola dražobnou spoločnosťou uhradená len suma 14.166,04 eur. Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti, súd dospel k záveru, že žalovaný sa na úkor žalobcu bezdôvodne neobohatí ani mu nespôsobil žiadnu škodu, súd žalobu žalobcu v celom rozsahu zamietol.“

1.2. V odvolaní proti rozsudku súdu prvej inštancie žalobca namietal správnosť jeho právneho záveru, podľa ktorého v zmysle § 151k ods. 1 OZ žalovaný bol prednostným záložným veriteľom vzhľadom na časovú postupnosť registrovaných záložných práv na predmete zálohu, keď zákonné záložné právo žalovaného bolo zaregistrované v roku 2004 a zmluvné záložné právo žalobcu (resp. jeho právneho predchodcu) bolo zaregistrované katastrom nehnuteľností v roku 2008. Odvolateľ v odvolaní

argumentoval, že vznik zákonného záložného práva v zmysle § 15 ods. 1 ZoVB je podmienený vznikom pohľadávky zabezpečenej týmto záložným právom a toto záložné právo nezabezpečuje budúce pohľadávky (k tomu označil 6 MCdo 8/2010). Až momentom vzniku pohľadávky vznikne zákonné záložné právo. Zánikom zabezpečenej pohľadávky zákonné záložné právo zo zákona zaniká. Za jediné významné kritérium pre poradie uspokojovania veriteľov zo zákonného záložného práva treba považovať čas jeho vzniku, registrácia poradia zákonného záložného práva v katastri nehnuteľnosti nerozhoduje. Súdu prvej inštancie vyčítal, že nesprávne vyhodnotil postavenie žalovaného ako prednostného záložného veriteľa, nesprávne určil poradie záložných práv žalobcu a žalovaného.

2. Krajský súd v Košiciach (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie žalobcu rozsudkom z 8. októbra 2019 sp. zn. 5Co/150/2019 potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie a stranám sporu nepriznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

2.1. Na zdôraznenie správnosti rozhodnutia súdu prvej inštancie odvolací súd, vzhľadom na odvolacie dôvody uviedol: „19. ... Aj z LV č. XXXX v kat. úz. N. J. I. nepochybne vyplýva, že ku dňu 18.8.2017 je tam ako vlastník bytu vedený Z. E. a aj on má zriadené k bytu záložné právo v prospech ostatných vlastníkov bytu v dome pod č. V-1448/04. Rozsudkom Okresného súdu Spišská Nová Ves 7C/251/2016 v spojení s potvrdzujúcim rozsudkom Krajského súdu v Košiciach bolo jednoznačne určené, že dobrovoľná dražba podľa rozhodnutia súdu je platná, žaloba o určenie neplatnosti dobrovoľnej dražby bola zamietnutá, žalobkyňa A. S. stále tvrdila, že dražba vôbec nemala prebehnúť, iná sporná otázka už bola riešená vo veci 1C/358/2013, a to právoplatným a vykonateľným rozsudkom Okresného súdu v Spišskej Novej Vsi, kde bol prijatý záver, že oneskoreným zápisom rozhodnutia o povolení vlastníckeho práva titulom kúpnej zmluvy o odpredaji bytu bývalého manžela na žalobkyňu v konaní vedenom na katastrálnom úrade, Správa katastra N. J. I. bolo rozhodnuté dňom 25.3.2009 a nie až oneskoreným zápisom rozhodnutia o povolení vkladu 30.5.2013, krajský súd vo veci 2Co/707/2014 vychádzal z toho istého názoru ako súd prvej inštancie. Duplicitne neboli voči žalobkyni vymáhané žiadne platby (žalovaní boli vlastníci bytov).

20. Zabezpečenie pohľadávky záložným právom spočíva v tom, že ak si dlžník nesplní svoju platobnú povinnosť riadne a včas, má spoločenstvo alebo ostatní vlastníci bytov a nebytových priestorov v bytovom dome ako záložní veritelia právo domáhať sa uspokojenia pohľadávky zo zálohu, z hľadiska historického vývoja je teda zrejmé, že väčšina zmlúv o prevode vlastníctva bytov a nebytových priestorov, ktoré uzatvárajú obce, či iní vlastníci bytových bytov s nájomcami obsahovala informáciu o vzniku tohto záložného práva a ak by aj takúto informáciu neobsahovali, potom dňom povolenia vkladu vlastníckeho práva k bytu alebo nebytového priestoru do katastra nehnuteľností, záložné právo nutne vzniklo by zo zákona a zapisuje sa do katastra nehnuteľností. Žalovaný realizoval svoj výkon záložného práva formou dobrovoľnej dražby podľa zák. č. 527/2002 o dobrovoľných dražbách, s čím právny predchodca žalobcu vyjadril aj súhlas 20.6.2014. Aj keď bol poskytnutý dlžníkovi úver, jeho záväzok bol zabezpečený záložným právom v jeho prospech a k zápisu záložného práva žalobcu k predmetu zálohu došlo ešte v roku 2008 pod zn. V-2123/2008, dlh vzniknutý porušením zmluvných povinností nezavinil preto žalovaný. Žalovaný je taktiež záložným veriteľom, ktorého záložné právo vzniklo zo zákona podľa § 15 zák. č. 182/1993 Z. z. o vlastníctve bytov. Zápis zákonného záložného práva v katastri má len deklaratórny charakter a každý ďalší veriteľ je na základe zápisu uzročený s tým, že aj keby záložné právo bolo zapísané na liste vlastníctva ako prvé v poradí so zreteľom na záložné právo vznikajúce priamo zo zákona podľa § 15 cit. zák., má právo prednosti zákonné záložné právo v prospech ostatných vlastníkov bytov a nebytových priestorov v bytovom dome (predpoklad pre naplnenie podstaty inštitútu zákonného záložného práva je existencia konkrétnej pohľadávky spoločenstva vlastníkov voči inému vlastníkovi bytu - neplatičovi (dlžníkovi), ktorý už v čase realizácie záložného práva musí existovať).

21. Pri uzatváraní záložnej zmluvy právny predchodca žalobcu v čl. IV. bod 1 zmluvy o zriadení záložného práva akceptoval LV č. XXXX, z ktorého vyplynulo, že na zálohu viazne v prospech všetkých vlastníkov bytov v bytovom dome zo zákona záložné právo. Na realizáciu dobrovoľnej dražby podal návrh žalovaný a nie žalobca. Neplatnosť dobrovoľnej dražby žalobca nenapadol a úhradu sumy 27.000 € sa súdnou cestou domáhal nielen od žalovaného, ale aj od dražobnej spoločnosti, bola uhradená síce len suma 14.166,04 €, ale žalovaný za to nemôže. Žalovaný sa bezdôvodne neobohatil na úkor žalobcu. Napokon v Civilnom sporovom poriadku môže vzniknúť pluralita strán sporu, ak je

niekoľko žalobcov, vzniká medzi nimi navzájom procesné spoločenstvo žalobcov, ak je niekoľko žalovaných, vzniká medzi nimi navzájom procesné spoločenstvo žalovaných. V prípade spoločnej dražby ohľadne strán sporu by bola neplatná len tá časť dražby, ktorej sa takýto rozsudok týka, t. j. podľa § 21 ods. 2 zákona o dobrovoľných dražbách. V konaní o neplatnosť dražby majú byť sporové strany navrhovateľ dražby, ďalší dražobník, vydražiteľ a predchádzajúci vlastník a osoba dotknutá na svojich právach, v prípade žaloby o určenie neplatnosti dobrovoľnej dražby by musel označiť žalobca všetky strany sporu a aj zúčastnené osoby tak, aby mohla byť žaloba úspešná, keďže ide v tomto špecifickom konaní o ich nerozlučné spoločenstvo. Pri neplatnosti dobrovoľnej dražby v takejto žalobe potom vyplýva nerozlučnosť spoločenstva účastníkov konania z právnej povahy dobrovoľnej dražby, z predpokladu určenia jej neplatnosti súdom z dôsledkov, ktoré z určenia neplatnosti dražby vyplývajúce pre právne vzťahy týchto osôb. Ak osobitný zákon stanovuje, že určité právo možno uplatniť žalobou na súde iba v ním vymedzenej lehote, nemožno len zo samotnej skutočnosti ešte určiť, že v tomto konaní neplatnosť dražby o tejto žalobe ide medzi viacerými žalovanými o nerozlučné procesné spoločenstvo (pozri aj rozsudok 3Cdo/272/2007 z 22.5.2008 o neplatnosť dobrovoľnej dražby).

22. Odvolanie nie je opodstatnené a treba prisvedčiť žalovanému, že vznik záložného práva nie je podmienený jeho zápisom do katastra nehnuteľností. Záložné právo existuje a je zriadené bez ohľadu na existenciu pohľadávky, vyhlásenie správcu, že na byte neeviduje nedoplatky na úhradách za plnenia preddavkov do fondu prevádzky, údržby a opráv a príspevku na správu sa vydáva predávajúcemu a to správca garantuje, už potom negarantuje, že kupujúci nemá žiadne nedoplatky; rozsudkom sa súd prvej inštancie neodklonil od súdnej praxe.“

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie žalobca, jeho prípustnosť odôvodnil výslovne ustanovením § 420 písm. f/ zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“), pretože súd mu nesprávnym procesným postupom znemožnil, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces a § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, pretože rozhodnutie odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo rozhodnutie súdu prvej inštancie záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená. Žalobca navrhol, aby najvyšší súd zrušil rozsudok odvolacieho súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

3.1. Namietal, že dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu je prekvapivým rozhodnutím, pretože žalobca v súlade s princípom právnej istoty v spore očakával, že otázky, ktorých riešenie má vplyv na posúdenie zásadných otázok v spore - a síce charakter zákonného záložného práva a pravidlá uspokojovania záložných veriteľov súdy nižších inštancií posúdia rovnako ako to už v minulosti urobil dovolací súd v rozhodnutí sp. zn. 6 M Cdo 8/2010 a to, že „vznik zákonného záložného práva nemôže nastať pred vznikom zabezpečovanej pohľadávky (nemá povahu zábezpeky do budúcnosti). Existencia zákonného záložného práva podľa citovaného zákonného ustanovenia je teda podmienená vznikom pohľadávky uvedenej v tomto ustanovení.“ Ako ďalej dovolateľ uviedol, odvolací súd sa vôbec materiálne nevysporiadal s jeho zásadnou argumentáciou predostretou v odvolaní [zákonné záložné právo podľa § 15 ods. 1 ZoVB v znení účinnom do 31. marca 2019 nezabezpečuje budúce pohľadávky stojí v opozite s názorom súdu prvej inštancie, že zákonné záložné právo k bytu zabezpečuje všetky, teda aj v budúcnosti vzniknuté pohľadávky; pre poradie uspokojovania veriteľov zo zákonného záložného práva je významný čas vzniku zákonného záložného práva, tento názor stojí v opozite s názorom súdu prvej inštancie, ktorý vychádzal z času registrácie tohto práva v katastri nehnuteľností (podľa dovolateľa len čas vzniku zabezpečovanej pohľadávky a nie porada registrácie je rozhodujúci pre poradie uspokojovania veriteľa zo zákonného záložného práva podľa § 15 ods. 1 ZoVB); zákonné záložné právo žalovaného (pod. č. V-1448/04-1836/2004) zaniklo zo zákona (ex lege) v marci 2009 splnením (zánikom) zabezpečovanej pohľadávky - pán S. sa stal vlastníkom bytu 25. marca 2009 (pod č. V - 377/2009), teda potom ako bolo zapísané zákonné záložné právo na základe kúpnej zmluvy, v prílohe ktorej je vyhlásenie správcu, že vlastník bytu (predávajúci) nemá žiadne nedoplatky, a teda v čase konania dražby zákonné záložné právo podľa § 15 ods. 1 ZoVB nemohlo existovať], jej riadne zohľadnenie a vysporiadanie sa s ňou, bolo spôsobilé viesť k diametrálne odlišnému meritórnemu rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, v dôsledku čoho je rozhodnutie odvolacieho súdu nepreskúmateľné. Dovolateľ sa od odvolacieho súdu nedozvedel prečo je jeho argumentácia nesprávna, prečo v tomto spore neobstojí. Dovolateľ zároveň rozhodnutiu odvolacieho súdu vytýkal, že spočíva v

nesprávnom právnom posúdení a nastolil niekoľko právnych otázok: „a/ aké pravidlo sa uplatňuje pri určení poradia uspokojenia zákonných záložných veriteľov v zmysle § 15 zákona č. 182/1993 Z. z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov (ďalej aj „ZoVB“) v znení účinnom do 31. marca 2019?, b/ je potrebné takýchto zákonných záložných veriteľov považovať za prednostných záložných veriteľov za každých okolností?, c/ je pre poradie uspokojenia zákonných záložných veriteľov rozhodujúce poradie registrácie zákonného záložného práva v katastri nehnuteľností?, d/ riadi sa poradie uspokojovania zákonných záložných veriteľov časom, v ktorom vznikla pohľadávka zabezpečená zákonným záložným právom, a to bez ohľadu na existenciu registrácie alebo existujúce poradie registrácie zákonného záložného práva v katastri nehnuteľností?“ Dovolateľ zároveň navrhol riešenie ním predostretých otázok tak, že určenie poradia uspokojovania zákonných záložných veriteľov sa má spravovať časom, v ktorom vznikla pohľadávka zabezpečená zákonným záložným právom, a to bez ohľadu na existenciu registrácie alebo existujúce poradie registrácie zákonného záložného práva v katastri nehnuteľností. V ďalšom dovolateľ podrobne rozobral skutkový stav veci a polemizoval s právnymi závermi súdov.

4. K dovolaniu sa vyjadril žalovaný, ktorý žiadal dovolanie ako nedôvodné zamietnuť a navrhol nepriznať mu trovy dovolacieho konania. Zákonné záložné právo vznikajúce v zmysle § 15 ZoBV vzniká už pri prvom nadobudnutí vlastníctva bytu a nezaniká s každým ďalším prevodom vlastníctva. Vznik záložného práva nie je podmienený jeho zápisom do katastra nehnuteľností a má len deklaratórny charakter. Každý záložný veriteľ musí byť uzročený, že zákonné záložné právo v prospech ostatných vlastníkov bytov a nebytových priestorov má prednosť. Žalovaný je prednostným záložným veriteľom k predmetu zálohu a z jeho prednostného postavenia mu vyplýva zákonné oprávnenie, aby realizovali výkon záložného práva, ktoré zabezpečuje jeho pohľadávku.

5. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala advokátom zastúpená (§ 429 ods. 1 CSP) strana sporu, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), v zákonnej lehote (§ 427 ods. 1 CSP), skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania.

6. Podľa § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné sú vymenované v § 420 a § 421 CSP.

7. Dovolateľ, vychádzajúc z obsahu dovolania, v rámci dovolacieho dôvodu v zmysle § 420 písm. f/ CSP namieta a/ nedostatočné odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu a b/ prekvapivosť rozsudku odvolacieho súdu a s tým spojený zásah do legitímnych očakávaní žalobcu.

7.1. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky (I. ÚS 26/94), v ktorom sa uplatnia všetky zásady súdneho rozhodovania v súlade so zákonmi a pri aplikácii ústavných princípov. Pod porušením práva na spravodlivý proces (vo všeobecnosti) treba rozumieť taký postup súdu, ktorým sa účastníkom konania znemožní realizácia tých procesných práv, ktoré im právna úprava priznáva za účelom zabezpečenia spravodlivej ochrany ich práv a právom chránených záujmov.

7.2. Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie vo veci (I. ÚS 46/05). Z uvedeného potom vyplýva, že k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f/ CSP môže dôjsť aj nepreskúmateľnosťou napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu (porov. I. ÚS 105/06, III. ÚS 330/2013, či 4 Cdo 3/2019, 8 Cdo 152/2018, bod 26, 5 Cdo 57/2019, bod 9, 10).

7.3. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle ustanovenia § 420 CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil chyby vymenovanej v tomto ustanovení, ale rozhodujúcim je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo. Dovolací súd zdôrazňuje, že pri posudzovaní splnenia požiadaviek na riadne odôvodnenie rozhodnutia, správnosť právnych záverov, ku ktorým súdy dospeli, nie je právne relevantná, lebo prípadne nesprávne

právne posúdenie vecí prípustnosť dovolania nezakladá. Ako vyplýva aj z judikatúry ústavného súdu, iba skutočnosť, že dovolateľ sa s právnym názorom všeobecného súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti rozhodnutia odvolacieho súdu (napr. I. ÚS 188/06).

7.4. Jednou z najdôležitejších súčastí základného práva na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia je povinnosť súdu vyrovnať sa s argumentmi sporovej strany. Osobitným prípadom povinnosti súdu vyrovnať sa s argumentom sporovej strany je povinnosť súdu vyrovnať sa s argumentom poukazujúcim na judikatúru vrcholných súdov (dovolacieho, či ústavného súdu). V tomto kontexte nie je úlohou skúmať, či zo strany súdu boli poskytnuté vecne správne odpovede, ale či nastolené otázky relevantného významu pre vec boli zodpovedané dostatočne vyčerpávajúco. V nadväznosti na uvedené je dôležité rešpektovať postup v rozhodovaní rešpektujúci princíp právnej istoty, podľa ktorého obdobné situácie majú byť posudzované rovnako, resp. ak sú riešené odchylným spôsobom, musí byť tento odklon dostatočne a objektívne i rozumne odôvodnený (porovnaj čl. 2 v spojení s § 393 ods. 3 CSP).

7.5. V posudzovanom prípade súd prvého stupňa v podstate zaujal právny záver, že predmetné zákonné záložné právo vzniká zo zákona s naplnením zákonnej požiadavky, ktorou je existencia konkrétnej pohľadávky v čase realizácie záložného práva. Odvolací súd sa s týmto názorom v plnom rozsahu stotožnil (viď bod 14 a 20 jeho odôvodnenia), avšak na žiadnu z relevantných odvolacích námietok (viď bod 1.2 vyššie) spochybňujúcich práve správne právne posúdenie vecí súdom prvej inštancie neponúkol špecifickú odpoveď a vysvetlenie toho, akými konkrétnymi úvahami sa pri stotožnení s právnymi názormi súdu prvej inštancie riadil, prečo iné názory (odvolateľa, či dovolacieho súdu 6MCdo 8/2010) nepovažoval za relevantné a pre prípad, že by ich posúdil inak, čo ho viedlo k takej odlišnosti. Všeobecné stotožnenie sa odvolacieho súdu s rozhodnutím súdu prvej inštancie je nepostačujúce, lebo príčiny rozhodnutia zostávajú skryté (latentné), čo dovolaciemu súdu bráni vykonať dovolací prieskum prípustnosti i dôvodnosti dovolania v nastolených právnych otázkach ohľadom správneho právneho posúdenia vecí pre dovolateľom uplatnený dovolací dôvod v zmysle § 421 CSP. Rozhodnutie odvolacieho súdu (jeho odôvodnenie) má byť pokračovaním dialógu medzi stranami sporu a súdmi, súdy tento dialóg udržiavajú živými reakciami na relevantné stanoviská, vyjadrenia, či odvolacie námietky vznesené stranami.

7.6. Cez prizmu odvolacích námietok žalobcu bude povinnosťou odvolacieho súdu označením aplikovanej právnej úpravy a jej výkladom najmä ozrejmiť otázku obsahu, vzniku i zániku zákonného záložného práva v zmysle §15 ZoVB (tiež pri prvom nadobudnutí vlastníctva bytu i ďalších prevodoch vlastníctva bytu), otázku prípadných právnych účinkov registrácie zákonného záložného práva v zmysle §15 ZoVB (aj s ohľadom na prioritu a konkurenciu registrácie viacerých zákonných a zmluvných záložných práv), otázku (ne)existencie prednostných záložných veriteľov k predmetu zálohu a ich oprávnení, a to všetko pri zohľadnení podmienok pre posúdenie uplatneného nároku na náhradu škody (najmä podmienky o porušení právnej povinnosti a príčinnej súvislosti medzi takým porušením a vzniknutou škodou).

8. Vzhľadom na uvedené dovolací súd dospel k záveru, že dovolateľ opodstatnene namieta, že odvolací súd nesprávnym procesným postupom mu znemožnil uskutočňovať jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f/ CSP). Dovolanie žalobcu je preto v zmysle § 420 písm. f/ CSP prípustné a zároveň aj dôvodné, ktorá skutočnosť je okolnosťou, pre ktorú musí dovolací súd napadnuté rozhodnutie vždy zrušiť. Dovolací súd preto podľa § 449 ods. 1 v spojení s § 450 CSP napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Vzhľadom na zistenú vadu zmätočnosti dovolací súd sa ďalšími dovolacími dôvodmi nemal možnosť zaoberať.

9. Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP). Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazaní právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP).

10. Toto uznesenie bolo prijaté senátom najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.